

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

ફોજદારી અપીલ નં. ૫૯૫/૨૦૦૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ કે.જે. ઠાકર

=====

૧. શું સ્થાનિક પત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવા દેવામાં આવે?

૨ રિપોર્ટરને મોકલવાનું કે નહીં ?

૩ માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી ચુકાદાની સુસ્પષ્ટ નકલ જોવા ઇચ્છે
છે કે કેમ ?

જ શું આ મામલો ભારતના બંધારણની વ્યાખ્યા અંગે અથવા તેના
હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશ અંગે કાયદાનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન
સમાવે છે?

=====

ગુજરાત રાજ્ય....અપીલકર્તા(એસ)

વિરુદ્ધ

સુભાષ ધરસિંહ વસાવા અને ૧....પ્રતિવાદી(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

અપીલકર્તા તરફથી એમએસ મોનાલી ભટ્ટ, એડવોકેટ

પ્રતિવાદી નં. ૧ – ૨ તરફથી અધિવક્તા શ્રીમતી રેખા એચ. કપાડીયા

=====

બેંચ : માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૨૭/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૮ હેઠળની વર્તમાન અપીલ ૧૮.૧૨.૨૦૦૨ના રોજ માનનીય સંયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશ, રાજપીપળા દ્વારા એન.ડી.પી.એસ. કેસ નં. ૩/૨૦૦૦માં પસાર કરાયેલા નિર્દોષ છૂટકારાના ચુકાદા અને આદેશ સામે દાયર કરવામાં આવી છે, જેમાં નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે મૂળ આરોપીગણ — અત્રેના પ્રતિવાદીઓ — ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦(બી) તથા નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબ્સ્ટાન્સીસ એક્ટની કલમ ૮(સી), ૨૦(બી) સાથે વાંચતા કલમ ૨૯ હેઠળના દંડનીય ગુનાઓના આરોપોમાંથી નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો હતો.

૨. ફરિયાદ પક્ષના સંક્ષિપ્ત તથ્યો આ મુજબ છે કે ૨૮.૩.૨૦૦૦ના રોજ ફરિયાદી શ્રી કે.ડી. પંડ્યા, (પીએસઆઈ કોપ એન્ડ નાર્કોટિક સેલ), ભરૂચ તેમના સ્ટાફ સભ્યો સાથે ફરાર આરોપીઓની ધરપકડ કરવા ગયા હતા. તે સમયે તેમને માહિતી મળી હતી કે ઉપરોક્ત નામધારી આરોપી પ્રતિવાદીઓ બપોરે ૧૨.૦૦ વાગ્યે મોખડી ગામ પાટિયા નજીક બસ-સ્ટોપ પાસે ગાંજા સાથે આવશે. આ માહિતીના આધારે, ઉચ્ચ અધિકારીને જાણ કરવા સહિતની જરૂરી પ્રક્રિયા પૂર્ણ કર્યા બાદ, તેમણે દરોડો ગોઠવ્યો

હતો, અને ફરિયાદી પીએસઆઈએ બે પંચોને પણ બોલાવ્યા હતા. લગભગ ૧૧.૫૦ કલાકે, બંને આરોપીઓ એક પોટલું લઈને આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, પંચોની હાજરીમાં, આરોપી નં. ૧ની વ્યક્તિની તલાશી લેવામાં આવી હતી, જેમાં પોલીસને હળવા પીળા રંગના કાપડ/ચાદરમાં બાંધેલી ગાંજાના છોડની ડાળીઓ મળી આવી હતી, જેનું વજન કરતાં ૪ કિગ્રા. હોવાનું જણાયું હતું, જેને પંચોની હાજરીમાં જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું, અને ગેરકાયદેસર વસ્તુ ‘ગાંજા’ની જપ્તી અંગેની જરૂરી પંચનામું તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું, અને ત્યારબાદ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જરૂરી તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને અનેક સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન પ્રતિવાદીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને અંતે તેમના વિરુદ્ધ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જેને એનડિપીએસ કેસ નં. ૩/૨૦૦૦ તરીકે નોંધવામાં આવ્યું હતું. પ્રતિવાદીઓ વિરુદ્ધ ટ્રાયલ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. વર્તમાન આરોપી વિરુદ્ધનો કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે:

૧. ફરીયાદી કૌશિકભાઈ ડી. પંડ્યા આંક ૨૪

૨. ગંભીરભાઈ જેરામભાઈ આંક ૩૪

૩. શૈલેષકુમાર ગોવિંદભાઈ આંક ૩૯

૪. નરેન્દ્રભાઈ ઈશ્વરભાઈ આંક. ૪૦

૫. યોગેન્દ્રસિંહ અર્જુનસિંહ આંક ૪૫

૬. સુભાષભાઈ બાલુભાઈ એક્સ. ૫૩

૭. અરુવિંદભાઈ લક્ષ્મણભાઈ આંક ૫૬

૮. બચુભાઈ કાળીદાસ વસાવા આંક ૫૯

૯. શિવજીભાઈ જે. પવાર આંક ૬૧

૪. આરોપ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે નીચે મુજબનું દસ્તાવેજ

પુરાવું પણ રજૂ કર્યું છે:

૧. ફરિયાદ આંક ૨૫

૨. ફરિયાદનો આંક ૨૯ ફાઈલ પર રજૂ કરવો

૩. પંચનામું આંક ૩૫

૪. મુદ્દામાલ આંક-એ, આંક-એસ(૧), આંક-એસ(૨) આંક
૩૬,૩૭ અને ૩૮

૫. આંક ૪૬ થી ૫૦ના ફોટોગ્રાફ્સ

૬. ફોટોગ્રાફોના નેગેટિવ આંક ૫૧

૭. ફોટો-સ્ટુડિયોનો બિલ આંક ૫૨

૮. ફરિયાદીનો પત્ર આંક ૬૫

૯. તપાસ માટેનો આદેશ આંક ૬૬

૧૦. એનડીપીએસ અધિનિયમની કલમ ૪૨ હેઠળનો
આદેશ આંક ૬૭

૧૧. ઉચ્ચ પ્રાધિકરણને પત્ર આંક ૬૮

૧૨. ડિસ્પેચ નોંધ આંક ૬૨

૧૩. એફ.એસ.એલ. અહેવાલ આંક ૬૩ ૧૪.

જીવવિજ્ઞાનનો અહેવાલ આંક ૬૪

૫. નીચલી અદાલતમાં સુનાવણીના અંતે, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીના નિવેદન નોંધ્યા બાદ, અને ફરિયાદ પક્ષ તથા બચાવ પક્ષની દલીલો સાંભળ્યા પછી, માનનીય ન્યાયાધીશે ૧૮.૧૨.૨૦૦૨ ના ચુકાદો અને આદેશ દ્વારા પ્રતિવાદીઓને તેમના ઉપર મૂકાયેલા તમામ આરોપોમાંથી નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો.

૬. નીચલી અદાલતે પસાર કરેલા ઉપરોક્ત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત તથા અસંતુષ્ટ થઈ અપીલકર્તા રાજ્યએ વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી છે.

૭. વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રીમતી ભટ્ટે દલીલ કરી હતી કે નીચલી અદાલતનો ચુકાદો અને આદેશ કાયદાની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે; નીચલી અદાલતે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલ પુરાવાનું યોગ્ય રીતે મૂલવણી કરી નથી અને કાયદાની જોગવાઈઓને જોતાં જ સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદ પક્ષે વર્તમાન પ્રતિવાદીઓ વિરુદ્ધના આક્ષેપિત આરોપોના તમામ આવશ્યક તત્વો સાબિત કર્યા છે. વિદ્વાન એ.પી.પી.એ આ અદાલતનું મૌખિક તેમજ સમગ્ર દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા પણ માર્ગદર્શન કર્યું અને રજૂઆત કરી કે વર્તમાન અપીલ મંજૂર થવા પાત્ર છે.

૮. વિપરીત રીતે, વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી કાપડિયા એ આ અદાલત સમક્ષ રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર પુરાવા સામગ્રીનો પરિચય કરાવી રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે. શ્રીમતી કાપડિયા, વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે રેકૉર્ડ પરની પુરાવા સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું કહી શકાય તેમ નથી કે વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે આરોપીને નિર્દોષ છૂટકારો આપતાં કોઈ ભૂલ કરી છે, અને તેથી વર્તમાન અપીલ ફગાવી દેવા લાયક છે.

૯. હું નીચલી અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદો અને આદેશમાંથી પસાર થયો છું. મેં નીચલી અદાલતે રજૂ કરાયેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને અપીલકર્તા-રાજ્ય તરફથી હાજર રહેલ વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રીમતી ભટ્ટ તથા પ્રતિવાદી-અભિયુક્તોની તરફેથી હાજર રહેલ શ્રીમતી કાપડિયા, વિદ્વાન વકીલ, દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો પણ વિચાર કર્યો છે. હું સંતોષ પામ્યો છું કે વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે માત્ર ગંભીર ભૂલ જ કરી નથી, પરંતુ એન.ડી.પી.એસ. અધિનિયમની કલમ ૮(સી) અને ૨૦(બી) હેઠળ અભિયુક્તોને નિર્દોષ છૂટકારો આપવાના ચુકાદામાં તર્કવિરુદ્ધતા પણ છે. કેટલીક નાની વિસંગતિઓના આધારે, જેમાં ફક્ત સીલમાં ખામી હતી અને ઉચ્ચ સત્તાધિકારીને અહેવાલ આપવામાં આવ્યો

ન હતો, અભિયુક્તોને નિર્દોષ છૂટકારો આપી દેવામાં આવ્યો છે. પ્રતિવાદીઓ તરફથી હાજર રહેલ વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી કપાડિયાની રજૂઆત એવી હતી કે કરવામાં આવેલ દરોડો અધિનિયમની કલમ ૫૦ અને જરના ઉદ્ધનમાં હતો અને તમામ પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું. પોલીસ નિરીક્ષકે પોતાની જમીમાં સ્વીકાર્યું છે કે અધિનિયમની કલમ જરનો ભંગ થયો છે. માહિતી આપનાર વ્યક્તિની પરીક્ષા કરવામાં આવી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે અભિયુક્તના શરીર પરથી કશું જ મળ્યું નથી અને કલમ ૫૦, ૫૭ અને ૫૮નો ભંગ થયો છે તથા સહાય પાછા કરવામાં આવી છે. નોંધનીય છે કે કલમ ૫૦, જર અને ૫૮નું પાલન થયું નથી, તે હકીકતને વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે ખોટી રીતે સમજેલી છે, કારણ કે આ બાબતે ઉચ્ચ સત્તાધિકારીને પત્રો લખવામાં આવ્યા હતા. પંચનામું ગુનાહિત સ્થળે તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું અને અન્ય ક્યાંય નહીં, પરંતુ અભિયુક્ત નં. ૧ પાસેથી પ્રતિબંધિત પદાર્થ ‘ગાંજા’ મળી આવ્યો હતો; છતાં માત્ર પંચોએ વિરોધી પક્ષનો હાથ ધર્યો હોવાથી અભિયુક્ત નં. ૧ને નિર્દોષ છૂટકારો આપી શકાય નહીં, કારણ કે ફોરેન્સિક વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા નો અહેવાલ ફરિયાદ પક્ષના પક્ષમાં છે. ફરિયાદ પક્ષે કેસ સંપૂર્ણપણે સાબિત કર્યો છે, અને તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે અભિયુક્તો ગુનાના આચરણમાં દોષી નહોતા. શ્રીમતી ભટ્ટ, વિદ્વાન એ.પી.પી.,ે સર્વોચ્ચ અદાલતના કૃષ્ણકુમાર વિ.

હરિયાણા રાજ્ય, અહેવાલિત કેસના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે જેમાં નોંધાયેલ છે કે

(૨૦૧૪) ૬ એસસીસી ૬૬૪, જેમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

ઠરાવાયું કે કલમ ૫૦નો અહીં કોઈ અમલ નથી—તે માત્ર ત્યાં જ લાગુ પડે છે જ્યાં વ્યક્તિની તલાશી લેવાતી હોય—જે કેસોમાં કોઈ વ્યક્તિની તલાશી લેવાની નથી, ત્યાં તે લાગુ પડતી નથી—વર્તમાન કેસમાં અપીલકર્તા એક થેલો લઈને જઈ રહ્યો હતો, જેની તલાશી લેવાની હતી, અને તેની વિનંતી પર પી.ડબલ્યુ.-૨ને બોલાવવામાં આવ્યા હતા, જેમની હાજરીમાં તલાશી લેવામાં આવી, જે થેલાને લગતી હતી—પુનરાવર્તનરૂપે, જ્યારે થેલો, બ્રીફકેસ, પાત્ર વગેરેની તલાશી અને જમી કરવાની હોય, ત્યારે કલમ ૫૦ની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી—આ ઉપરાંત, માન્યતા તરીકે પણ જો કલમ ૫૦ લાગુ પડે તેમ માનીએ, તો પણ કલમ ૫૦ની આવશ્યકતા ગેઝેટેડ અધિકારી અથવા નજીકના મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તલાશી લેવાવાની છે—નિર્વિવાદપણે, પી.ડબલ્યુ.-૨ ગેઝેટેડ અધિકારી હતા—અતએવ, અન્યથા પણ, કલમ ૫૦ની આવશ્યકતા પૂર્ણ

થઈ હતી—આથી, ઠરાવાયું કે ફરિયાદ પક્ષે વિશ્વસનીય પુરાવા રજૂ કરીને અપીલકર્તાનો દોષ સાબિત કર્યો છે અને દોષ વાજબી સંદેહની પરે સાબિત થયો છે—ઉક્ત નિષ્કર્ષોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ અવકાશ નથી— અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે.

૧૦. નીચલી અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામે આ અદાલતમાં અપીલની સુનાવણીને માર્ગદર્શિત અને નિયમિત કરનારા સિદ્ધાંતો સર્વોચ્ચ અદાલતે અનેક ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં અત્યંત સંક્ષિપ્ત રીતે સમજાવ્યા છે. “એમ.એસ. નારાયણ મેનન @ મણી વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરળ & અનર”, (૨૦૦૬) ૬ એસ.સી.સી. ૩૯ ના મામલે, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામેની અપીલમાં વડી અદાલતની સત્તાઓનું વર્ણન કર્યું છે. આ નિર્ણયના ફક્ત પાંચમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે;

પ૪. કોઈપણ સંજોગોમાં જ્યારે વડી અદાલતે નિર્દોષ છૂટકારાના વિરુદ્ધની અપીલ તરીકે ગણાવીને અપીલ પર વિચાર કર્યો, ત્યારે વાસ્તવમાં તે પુનરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી રહી હતી. નિર્દોષ છૂટકારાના ચુકાદા વિરુદ્ધ

અપિલીય સત્તાનો ઉપયોગ કરતા હોવા છતાં, વડી અદાલતે કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ હતા કે જ્યાં બે દષ્ટિકોણ સંભવ હોય, ત્યાં અપિલીય અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિર્દોષ છૂટકારાના તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં.

૧૧. વધુમાં, “ચન્દ્રપ્પા વિ. કર્ણાટક રાજ્ય” ના કેસમાં, જે (૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫ માં અહેવાલિત છે, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચેના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે;

૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયો પરથી, અમારા સુવિચારિત મતે, અપીલકર્તા અદાલતની સત્તાઓ અંગેના નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો નિષ્પન્ન થાય છે, જ્યારે તે નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ વિરુદ્ધની અપીલની વિચારણા કરે છે; [૧] અપીલકર્તા અદાલતને જે પુરાવા પર નિર્દોષ છૂટકારાનો આદેશ આધારિત છે, તેનો સંપૂર્ણ પુનર્વિચાર, પુનર્મૂલવણી અને પુનઃવિચારણા કરવાની પૂર્ણ સત્તા છે. [૨] ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ આવી સત્તાના પ્રયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકતી નથી, અને અપીલકર્તા

અદાલત સમક્ષ રહેલા પુરાવાના આધારે હકીકત તથા કાયદાના પ્રશ્નો બંને અંગે પોતાનું સ્વતંત્ર નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે. [૩] “અત્યંત અને પ્રબળ કારણો”, “સારા અને પૂરતા આધાર”, “અતિ મજબૂત પરિસ્થિતિઓ”, “તર્કવિરુદ્ધ નિષ્કર્ષો”, “સ્પષ્ટ ભૂલો” વગેરે જેવી વિવિધ અભિવ્યક્તિઓનો આશય નિર્દોષ છૂટકારાના વિરુદ્ધની અપીલમાં અપીલકર્તા અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને સંકુચિત કરવાનો નથી. આવી શબ્દરચનાઓ અપીલકર્તા અદાલતની નિર્દોષ છૂટકારામાં હસ્તક્ષેપ કરવાની અનિચ્છાને રેખાંકિત કરતી “ભાષાકીય અલંકારો”ની પ્રકૃતિની વધુ છે, પુરાવાની પુનર્વિચારણા કરીને પોતાનું સ્વતંત્ર નિષ્કર્ષ પર આવવાની અદાલતની સત્તાને મર્યાદિત કરતી નથી. [૪] જોકે, અપીલકર્તા અદાલતે એ બાબત ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે નિર્દોષ છૂટકારાના કેસમાં આરોપીના પક્ષમાં ક્લિગુણ અનુમાન કાર્યરત હોય છે. પ્રથમ, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત મુજબ, કે કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિ નિર્દોષ માનવામાં આવશે, તેના પક્ષમાં નિર્દોષતાનું અનુમાન ઉપલબ્ધ છે. બીજું, આરોપીને નિર્દોષ છૂટકારો પ્રાપ્ત થયેલ હોવાથી, તેની નિર્દોષતાનું અનુમાન નીચલી અદાલત દ્વારા

વધુ દઢ, પુનઃપુષ્ટ અને મજબૂત બને છે. [૫] જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી નિષ્કર્ષો શક્ય હોય, તો અપીલકર્તા અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષ છૂટકારાના તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં.

૧૨. આમ, હવે સ્થિર સિદ્ધાંત છે કે અપીલ અધિકારનો ઉપયોગ કરતાં, જો રેકૉર્ડ પુરાવાના આધાર પર બે વાજબી દૃષ્ટિકોણ / નિષ્કર્ષો શક્ય હોય, તો અપીલી અદાલતે નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષ છૂટકારાનો નિષ્કર્ષ હલાવવો નહીં.

૧૩. “રાજ્ય ગોવા વિ. સંજય ઠાકરાણ તથા અન્ય” ના મામલામાં પણ, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૭) ૩ એસ.સી.સી. ૭૫ માં પ્રસિદ્ધ થયો છે, સર્વોચ્ચ અદાલતે આવા પ્રકરણોમાં વડી અદાલતની સત્તાઓની પુનઃપુષ્ટિ કરી છે. ઉપરોક્ત નિર્ણયના અનુચ્છેદ ૧૬ માં, અદાલતે નીચે મુજબ નોંધ્યું છે;

૧૬. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામે અપીલમાં અધિકારોનો ઉપયોગ કરતાં અપીલ અદાલત સામાન્ય રીતે નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશમાં હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં, જો સુધી નીચલી અદાલતનો

અભિગમ કોઈ સ્પષ્ટ ગેરકાનૂનીતાથી દૂષિત ન થયો હોય અને પહોંચેલા નિષ્કર્ષે કોઈ પણ વાજબી વ્યક્તિ પહોંચે નહીં; તેથી, એવા નિર્ણયને તર્કવિરુદ્ધ તરીકે વર્ગીકૃત કરવો પડે. માત્ર એટલા માટે કે બે મત શક્ય હોય, અપીલ અદાલત નીચલી અદાલતના ચુકાદાને ઉથલાવી દે એવો મત સ્વીકારશે નહીં. તેમ છતાં, જો અપીલ અદાલતનું એવું માનવું હોય કે નીચલી અદાલત દ્વારા પહોંચેલો નિષ્કર્ષ તર્કવિરુદ્ધ છે અને અદાલતે કાનૂનની સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે તથા રેકૉર્ડ મહત્વપૂર્ણ પુરાવાને અવગણ્યા છે, તો અપીલ અદાલતને પુરાવાની સમીક્ષા કરવાનો અધિકાર છે. આવી પરિસ્થિતિમાં, રેકૉર્ડ પર મૂકાયેલા સામગ્રીના આધારે ન્યાયસભર નિર્ણય પર પહોંચવા માટે અને એ જાણવા માટે કે આરોપિત વ્યક્તિઓમાંથી કોઈને તે લાદવામાં આવેલા ગુનાની આચરણમાં સંડોવણી છે કે નહીં, અપીલ અદાલત પર પુરાવાની પુનર્મૂલવણી કરવાની ફરજ આવે છે.

૧૪. સર્વોચ્ચ અદાલતે “ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય વિ. રામ વીર સિંહ અને અન્ય” તથા “ગિરજા પ્રસાદ (મૃત) દ્વારા વારસદારોએ વિ. મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય”ના કેસોમાં ૨૦૦૭ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૫૫૫૩ અને ૨૦૦૭ એ.આઈ.આર. એસ.સી.ડબ્લ્યુ. ૫૫૮૯ માં આવો જ સિદ્ધાંત

નિર્ધારિત કર્યો છે. આમ, નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામે આ અદાલત જે અધિકારોનો ઉપયોગ કરી શકે છે, તે સંપૂર્ણપણે સુસ્થિર છે.

૧૫. “લૂના રામ વિ. ભુપત સિંહ તથા અન્ય” ના કેસમાં, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૯) એસસીસી ૭૪૯ માં પ્રસિદ્ધ છે, સર્વોચ્ચ અદાલતે પરા ૧૦ અને ૧૧ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે;

“૧૦. વડી અદાલતે નોંધ્યું છે કે ફરિયાદ પક્ષની આવૃત્તિ સ્પષ્ટપણે વિશ્વસનીય નહોતી. કહેવાતા કેટલાક પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓએ જણાવ્યું હતું કે મૃતકનું મૃત્યુ આરોપીઓ પૈકી એકે તેના પગની ઘૂંટી વાંકી વાળી દેવાને કારણે થયું હતું. અન્યોએ કહ્યું હતું કે તેનું ગળું દબાવીને હત્યા કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદ પક્ષનો એવો કેસ હતો કે ઘાયલ સાક્ષીઓને બસમાંથી બહાર ફેંકી દેવામાં આવ્યા હતા. જે ડોક્ટરે પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું અને સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી, તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે ચાલતી સ્થિતિમાં બસમાંથી કોઈ વ્યક્તિને બહાર ફેંકી દેવું શક્ય નહોતું.

૧૧. નિર્દોષ છૂટકારાના ચુકાદા સામેની અપીલના પરિમાણોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમે આ અપીલમાં હસ્તક્ષેપ

કરવા ઇચ્છુક નથી. વડી અદાલતનો દષ્ટિકોણ તર્કવિરુદ્ધ હોવાનું કહી શકાય તેમ નથી અને પુરાવાના આધારે તે એક સંભવિત દષ્ટિકોણ છે.”

૧૬. સર્વોચ્ચ અદાલતના “મૂક્તિયા અને અન્યા વિ. રાજ્ય, પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર મારફતે, તમિલનાડુ”ના તાજેતરના નિર્ણયમાં પણ, જે એ.આઈ.આર. ૨૦૧૩ એસ.સી. ૩૨૧માં પ્રકાશિત છે, સર્વોચ્ચ અદાલતે પરા જમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

૪. એ બાબત વિવાદાસ્પદ નથી કે નીચલી અદાલતે, ફરિયાદ પક્ષ અને બચાવ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાની મૂલવણી કરીને, તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોના સંદર્ભમાં આરોપીઓને નિર્દોષ છૂટકારો આપ્યો હતો. રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલી અપીલમાં, વડી અદાલતે, વિવાદિત આદેશ દ્વારા, ઉક્ત નિર્ણયને રદ કરી આરોપીઓને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ ને કલમ ૩૪ સાથે વાંચતાં દોષિત ઠરાવ્યા અને આજીવન કઠોર કેદની સજા ફટકારી. કારણ કે અપીલકર્તાઓના વકીલે અત્યંત ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે નીચલી અદાલતના નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશને

દોષસિદ્ધિમાં ફેરવી વડી અદાલતે પોતાની અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદા ઓળંગી છે, તેથી નિર્દોષ છૂટકારાના આદેશ સામે દાખલ થયેલી અપીલના સંદર્ભમાં વડી અદાલતના વ્યાપ અને અધિકારનું વિશ્લેષણ કરીએ. આ અદાલતે નિર્ણયો ની શ્રેણીમાં વારંવાર સ્પષ્ટ કર્યું છે કે પ્રથમ અપીલીય અદાલત તરીકે વડી અદાલત, નિર્દોષ છૂટકારા સામેની અપીલની સુનાવણી કરતી હોવા છતાં, સમગ્ર પુરાવાનું અવલોકન કરવા અને જો આવશ્યક હોય તો તેની પુનર્મૂલવણી કરવા અધિકૃત પણ હતી અને બાધ્ય પણ હતી; જોકે હસ્તક્ષેપ કરવાનો નિર્ણય લેતી વખતે, ફક્ત ત્યારે જ અદાલતે અભિલેખ પુરાવાના આધારે દોષિતતાનું નિર્ભૂલ આશ્વાસન મેળવવું જોઈએ, માત્ર એ કારણે નહીં કે વડી અદાલત એક વધુ સંભવિત કે ભિન્ન દૃષ્ટિકોણ અપનાવી શકે. ઉપરોક્ત બાબત સિવાય, અપીલના વિચારણા ના વ્યાપ અને ઊંડાણના પ્રશ્ન અંગે, અપીલ તરીકેના ઉપચારના નિરાકરણમાં, ભલે એક દોષસિદ્ધિ સામે અને બીજી નિર્દોષ છૂટકારા સામે હોય, અભિગમમાં કોઈ ભેદ કે તફાવત કલ્પાયેલ નથી. [રાજસ્થાન રાજ્ય વિ. સોહન લાલ અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૫ એસસીસી ૫૭૩]

૧૭. નિર્દોષ છૂટકારાના અપીલોમાં, જ્યારે નીચલી અદાલત દ્વારા અપાયેલા કારણો યોગ્ય અને વાજબી જણાય, ત્યારે અપીલી અદાલતને ચુકાદાને પુનર્લખવાની કે નવા તર્કો આપવાની આવશ્યકતા નથી, એ પણ સુસ્થિર કાનૂની સ્થિતિ છે. આવા સિદ્ધાંતની સ્થાપના સર્વોચ્ચ અદાલતે “કર્ણાટક રાજ્ય વિ. હેમારેડ્ડી”, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૧, સુપ્રીમ કોર્ટ ૧૪૧૭, ના મામલે કરી છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવાયું છે;

... આ અદાલતે ગિરિજાનંદિની દેવી વિ. બિગેન્દ્ર નંદિની ચૌધરી માં (૧૯૬૭) ૧ એસ.સી.આર. ૯૩:(એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૧૧૨૪) એવું અવલોકન કર્યું છે કે પુરાવા અંગે અપીલી અદાલતનું કર્તવ્ય પુરાવાના વર્ણનનું પુનરાવર્તન કરવાનું કે નીચલી અદાલતે આપેલા કારણોનું પુનઃઉચ્ચારણ કરવાનું નથી; જે અદાલતનો નિર્ણય અપીલાધીન છે, તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો સાથે સામાન્ય સંમતિની અભિવ્યક્તિ સામાન્ય રીતે પૂરતી ગણાશે.

૧૮. તાજેતરના એક નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે “શિવશરણપ્પા એન્ડ ઓઆરએસ. વિ. રાજ્ય કર્ણાટક”, જે.ટી. ૨૦૧૩ (૭) એસસી ૬૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે;

આ અપીલીય અદાલત સમગ્ર પુરાવાની પુનર્મૂલવણી કરવા માટે સક્ષમ છે, તેમ છતાં, કેટલીક અન્ય સિદ્ધાંતોનું પણ પાલન કરવું આવશ્યક છે અને ધ્યાનમાં રાખવું પડે છે કે નિર્દોષ છૂટકારાથી નિર્દોષતાની ક્લિગુણ ધારણા ઉપજે છે.

૧૯. આમ, જો અપીલ અદાલત નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલ કારણો અને અભિપ્રાય સાથે સહમત થાય, તો પુરાવાની ચર્ચા આવશ્યક નથી.

૨. જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૨નો સવાલ છે, ત્યાં સુધી તે માત્ર ત્યાં હાજર હતો, અને તેથી, આરોપી નંબર ૨ના સંબંધમાં ચુકાદાના પેરા ૧૭માં કરવામાં આવેલા તથ્યનિષ્કર્ષને સ્વીકારવામાં આવે છે અને અપીલ હેઠળના નિર્દોષ છૂટકારાના ચુકાદો અને આદેશને આરોપી નંબર ૨ અંગે પુષ્ટિ કરવો જોઈએ. મુર્લીધર ઉર્ફે ગિદ્દા અને અન્ય વિ. કર્ણાટક રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. ૨૨૦૦ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના કસોટીપથ પર, જેમાં નિર્દોષ છૂટકારાની અપીલોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટેના પરિમાણો પુનઃરોચિત કરવામાં આવ્યા છે, આ અદાલત દ્વારા તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે કે આરોપી નંબર ૨ માત્ર ત્યાં હાજર હતો અને તેની પાસેથી કશું મળ્યું નહોતું, અને તેથી, હાલની અપીલ આરોપી નંબર ૨ અંગે રદ થવા યોગ્ય છે. મુર્લીધર ઉર્ફે ગિદ્દા અને અન્ય વિ. કર્ણાટક રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. ૨૨૦૦ માં

અહેવાલિત તથા સતવીર સિંહ વિ. દિલ્હી રાજ્ય શ્રુ સી.બી.આઈ., એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. ૩૭૯૮ માં અહેવાલિત માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો દ્વારા મારા અભિપ્રાયને બળ મળે છે. આ અદાલતના ભાનુશંકર પોપટલાલ વિ. ગુજરાત રાજ્યના કેસમાં, ફોજદારી અપીલ નં. ૪૬૩ ઓફ ૧૯૭૮ માં આપવામાં આવેલા નિર્ણયના પ્રકાશમાં, આરોપી નંબર ૨ અંગે માનનીય નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશના ચુકાદાને ઉથલાવવા માટે વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રીમતી ભટ્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોમાં મને કોઈ તર્કસંગત આધાર જણાતો નથી અને અપીલ આરોપી નંબર ૨ અંગે રદ થવા યોગ્ય છે.

૨૧. જ્યાં સુધી આરોપી નં. ૧નો પ્રશ્ન છે, વર્તમાન કેસમાં પ્રતિબંધિત પદાર્થ ‘ગાંજો’ આરોપી નં. ૧ દ્વારા લઈ જવાતી હળવા પીળા રંગની કપડાં/બેડ-શીટમાં બાંધેલો મળ્યો હતો. તેથી, સર્વોચ્ચ અદાલતનો ઉક્ત નિર્ણય વર્તમાન કેસના તથ્યોને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે, અને તેથી, આરોપી નં. ૧ બાબતે નિર્દોષ છૂટકારાનો વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવે છે, કારણ કે તે પ્રતિબંધિત પદાર્થ ‘ગાંજો’ની કબજામાં હોવાનું જણાયું હતું. તથ્યાત્મક પાસું ધ્યાનમાં લેતાં, ફરજિયાત કલમોનું પાલન થયું છે કે નહીં તે હંમેશાં જોવું પડે છે. વર્તમાન કેસમાં તેમનું પાલન થયું છે. શ્રીમતી ભટ્ટ, માનનીય એ.પી.પી. દ્વારા ઉદ્દેખિત ચુકાદાઓનો આરોપી નં. ૧ બાબતે પૂરો અમલ થશે, નીચેના કારણોસર:

(૧) પ્રતિબંધિત પદાર્થ ‘ગાંજો’ હતો, જે તથ્યોની પરિસ્થિતિ તેમજ એફ.એસ.એલ. અહેવાલના આધારે સાબિત થાય છે. (૨) આરોપી નં. ૧ ‘ગાંજો’ની કબજામાં મળ્યો હતો. હકીકત એ છે કે અધિનિયમની કલમ ૫૦નું સંપૂર્ણ પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રતિવાદીઓના વકીલ શ્રીમતી કાપડિયાની રજૂઆતમાં મને કોઈ merit દેખાતું નથી. અધિનિયમની કલમ ૪૨ના કડક પાલનને સુનિશ્ચિત કરવાનો હેતુ અને ઉદ્દેશ સર્વોચ્ચ અદાલતે કિશન ચંદ વિ. હરિયાણા રાજ્ય, અહેવાલિત (૨૦૧૩) ૨ એસ.સી.સી. ૫૦૨, તેમજ સુખદેવ સિંહ વિ. હરિયાણા રાજ્ય, અહેવાલિત (૨૦૧૩) ૨ એસ.સી.સી. ૨૧૨ના કેસમાં પુનરોચ્ચારિત કર્યો છે. કહેવાની જરૂર નથી કે આ બધું તથ્યાત્મક પાસાઓ પર આધારિત છે અને અધિનિયમની કલમ ૫૦ની લાગુપડત બાબતે કોઈ જડબેસલાક સૂત્ર હોઈ શકે નહીં. રામ સ્વરૂપ વિ. રાજ્ય (એન.સી.ટી. દિલ્લી સરકાર), અહેવાલિત એ.આઈ.આર. ૨૦૧૩ એસ.સી. ૨૦૬૮,માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના આધારે, તેમજ આ હકીકત પરથી કે ‘ગાંજો’ આરોપી નં. ૧ પાસેથી મળ્યો હતો, મારા મતને આધાર મળે છે. તે જમી પર આધારિત હતું, જેને ફરિયાદ પક્ષે દબ અને વિશ્વસનીય પુરાવાથી સાબિત કર્યું છે કે ‘ગાંજો’ આરોપી નં. ૧નો છે, અને તેથી, અધિનિયમની કલમ ૫૦નું પાલન ન થવું કોઈ સાર્થકતા ધરાવતું નથી. સુખદેવ સિંહ વિ. હરિયાણા રાજ્ય, અહેવાલિત (૨૦૧૩) ૨ એસ.સી.સી. ૨૧૨,માં સર્વોચ્ચ અદાલતનો નિર્ણય પણ આ કેસના

તથ્યો પર લાગુ પડશે. આરોપી નં. ૧ની જ્ઞાત કબજામાંથી ૪ કિલો ‘ગાંજો’ મળ્યો હતો. મુદ્દામાલના ફોટોગ્રાફો અને પંચનામું, અધિનિયમની કલમ ૪૨ હેઠળનો આદેશ તથા ઉચ્ચ અધિકારીને લખાયેલ પત્ર દર્શાવે છે કે આરોપી નં. ૧ને નિર્દોષ છૂટકારો આપતો નીચલી અદાલતનો ચુકાદો માત્ર ખોટો જ નથી, પરંતુ અત્યંત તર્કવિરુદ્ધ પણ છે, અને તેથી, આરોપી નં. ૧ના નિર્દોષ છૂટકારાનો નોંધાયેલ વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ રદ કરીને અસ્તિત્વમાંથી દૂર કરવામાં આવવો યોગ્ય છે.

૨૨. પરિણામે, આ અપીલ આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે. ૧૮.૧૨.૨૦૦૨ના રોજ માનનીય સંયુક્ત જિલ્લા ન્યાયાધીશ, રાજપીપળા દ્વારા એનડિપીએસ કેસ નં. ૩/૨૦૦૦માં પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ આરોપી નં. ૨ બાબતે પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે અને આરોપી નં. ૧ બાબતે રદ કરવામાં આવે છે. નીચલી અદાલતને રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી પાછા મોકલવામાં આવે. જો કોઈ જામીન અને જામીનનામું હોય, તો આરોપી નં. ૨ બાબતે તે રદ કરવામાં આવે છે. જો કોઈ જમાનતદાર આપેલ હોય, તો તે પણ મુક્ત કરવામાં આવે છે.

૨૩. આરોપી નં. ૧ ને એનડિપીએસ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) અને ૮(સી) હેઠળ દંડનીય ગુનામાં દોષિત ઠરાવવામાં આવેલ હોવાથી,

સજાના મુદ્દે વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી કાપડિયા દ્વારા દલીલો સાંભળવામાં આવી.

૨૪. મેં પક્ષકારોના વકીલોની સજા અંગેની દલીલો સાંભળી છે. શ્રીમતી કાપડિયા, વિદ્વાન વકીલ, જણાવે છે કે આરોપી નં. ૧ના કબજામાં જે જથ્થો મળી આવ્યો હતો તે પણ નાના જથ્થામાં આવતો હતો, પરંતુ વ્યાવસાયિક જથ્થા કરતાં ઓછો હતો અને તેથી તે એનડિપીએસ અધિનિયમની કલમ ૨૦(બી) અને ૮(સી)ની પરિધિમાં આવતો હતો. કલમ ૨૦(બી) અંગે વાત કરીએ તો, તે નાના જથ્થા કરતાં વધુ હતો, પરંતુ વ્યાવસાયિક જથ્થા કરતાં ઓછો હતો. પંદર વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો છે. શ્રીમતી કાપડિયાએ વધુમાં ૨જૂ કર્યું કે આરોપી નં. ૧ આદિવાસી સમુદાયનો, અર્થાત્ અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો છે. શ્રીમતી કાપડિયા, વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અન્ય કોઈ પૂર્વવૃત્ત નથી, અને તેથી તેમણે પ્રાર્થના કરી છે કે અઢી વર્ષ કે ત્રણ વર્ષની કઠોર કારાવાસની સજા પૂરતી રહેશે.

૨૫. બીજી તરફ, શ્રીમતી ભટ્ટ, માનનીય અતિરિક્ત સરકારી વકીલ, જણાવે છે કે આરોપી નં. ૧ને એનડિપીએસ અધિનિયમ હેઠળ દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યો છે, અને તેથી તેને મહત્તમ સજા, એટલે કે ૧૦ વર્ષ, આપવામાં આવવી જોઈએ.

૨૬. સમગ્ર રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યા બાદ અને સમયના પસાર થવાને ધ્યાનમાં લેતાં, આ ઘટના વર્ષ ૨૦૦૦ની છે, અને ૧૫ વર્ષનો સમય પહેલેથી જ પસાર થઈ ચૂક્યો છે; અપ્રાસંગિક ઠરાવ અને દોષમુક્તિનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશો અને આદેશ આરોપી નં. ૧ બાબતમાં રદ કરવામાં આવે છે અને તેને રૂ. ૫,૦૦૦/-ના દંડ સાથે બે વર્ષ છ મહિના માટે કઠોર કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. આ દંડ આજથી ચાર અઠવાડિયાની અંદર જમા કરાવવાનો રહેશે, જો તેમ નહીં કરવામાં આવે તો આરોપી નં. ૧ને વધારાની છ માસની કઠોર કેદ ભોગવવી પડશે. તેણે આજથી ચાર અઠવાડિયાની અંદર પોલીસ સત્તાધીશો સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવાનું રહેશે, અને પોલીસે આરોપી નં. ૧ દ્વારા અત્યાર સુધી ભોગવેલી જેલની અવધિની ગણતરી કરવાની રહેશે અને જો તેને સજા ભોગવવાની આવશ્યકતા ન રહે, તો અન્ય કોઈ કેસમાં આવશ્યક ન હોય તો તેને તત્કાળ મુક્ત કરવામાં આવશે.

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયાધીશ)

માંદોરા

*Translation of this Judgement has been provided by M/S
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.